

De 100-jarige Medemblicker in 1905

De meeste mensen worden in de komende jaren steeds ouder, zo luidt de voorspelling¹. Vooral in de vorige eeuw is onze levensverwachting sterk gestegen. In 1900 leven onze landgenoten gemiddeld 45 jaar, maar rond het jaar 2000 worden ook de meeste Medemblickers ongeveer 80 jaar oud.

Een van onze plaatsgenoten die reeds in 1900 sterk van het gemiddelde afweek, is **Lucas Boerhaave Keur**. Hij viert dan gezond zijn 95^e verjaardag. Maar voordat we Lucas in de schijnwerper zetten is het goed om eerst even een beeld te schetsen van de sterk gewijzigde opvattingen over de zorg van onze bejaarden. Een eeuw geleden was die zorg nog een familieaangelegenheid. De AOW bestond nog niet en bijna alle ouderen waren afhankelijk van de hulp van hun kinderen.

De problemen rond ouder worden staan tegenwoordig ook in Medemblik in het nieuws. De zorg voor onze bejaarden is in de afgelopen eeuw drastisch gewijzigd. "Het verzorgingshuis Sint Martinus is klaar voor de sloepkogel", aldus het bericht op de voorpagina van de Medemblicker krant (2-3-2017). Wie in de geschiedenis van de ouderenzorg duikt, ontkomt niet aan de namen *Sint Martinus* en *Levensavond*. De Kroniek van Medemblik leert dat in het jaar 1875 de rooms-katholieken een plek voor ouderen van dagen kregen in het Bagijnhof. Pas vijftig jaar later (3 februari 1925) wordt het gereformeerde bejaardenhuis "Levensavond" geopend voor alleenstaanden en echtparen boven de zestig!

Het is september 1905 als de bijna 100-jarige Lucas in het landelijke nieuws komt. 'De harddraverijdag, "de dag der dagen" voor Medemblik is weder aanbroken. Tal van ogen zijn gericht op één persoon, die voor de zoveelste maal de baan rondwandelt om al die drukte nog eens in ogenschouw te nemen. "Wordt die man 100 jaar?" horen wij voorbijgangers zeggen, dat kan niet waar zijn, die man met dat hoofd vol zwarte haren, die daar nog zo flink voorwaarts gaat, nee dat is niet mogelijk.

"En toch is het waar kan hij 's avonds nog een partijtje schaken of dammen, hij is er voor te vinden. En een kaartje keren? O, het is een genot zijn van vreugde stralend gezicht te zien als hij er een zwakke solo weet door te halen ..."²

Op 23 oktober 1805 is Lucas Boerhaave Keur geboren. Bijna vijftig jaar lang is hij een bekende brood- en banketbakker op de Oosterhaven³. Zijn oudste broer Dirk Hendrik groeit uit tot een zeer bekende stadsbode. In 1882 wordt broer Dirk benoemd tot gemeentesecretaris.

"Ik ben pas 78 hoor", is zijn reactie tot zijn collega's. Dirk woont op een prachtige locatie op de Westershaven namelijk het bekende Koggenhuis en hij bereikte de leeftijd van 92 jaar. Ook Lucas heeft daar zijn laatste jaren doorgebracht onder de zorg van zijn dochter.

Een eeuw later lezen we in de Nieuwe Hoornsche Courant (1905-10-25): "Wie de oude man ziet en een gesprek met hem aanknoopt, kan moeilijk geloven, dat hij reeds zo'n hoge leeftijd heeft bereikt. Zijn krachtig gestel schijnt te spotten met wat men noemt de gebreken van de oude dag. De ogen staan levendig, de flinke mannelijke stap klinkt veerkrachtig, de stem is vast en helder, de houding doet denken aan een stevige zestiger en het zwarte goedgevulde hoofdhaar zal menige veertiger benijden....

De oude heer leeft zo gezond als een vis en gaat 's avonds liefst niet te laat naar bed, doch is 's morgens al vroeg bij de hand. Hij is een liefhebber van een pijp en weet zich de ganse dag bezig te houden. Hij vertelt een bezoeker: Ze hebben me nu zelfs al in "De Prins" en in "De Wereldkroniek" gezet. Dat vind ik wel aardig, maar waarom schrijven ze alleen over mijn kaarten en vertellen ze niet dat ik 54 jaar kerkvoogd ben geweest...".

Op zijn 100^{ste} verjaardag ontvangt Lucas vele telegrammen en brieven, sierlijke bloemstukken en natuurlijk mooie cadeaus. In de stad wapperen de vlaggen. In de middag schudt hij heel veel handen en om half vijf maakt hij een rijtoer door de stad. Om acht uur staat het Fanfarecorps Crescendo voor de deur en toen Lucas allen dankbaar "toewoifde" klonk een driewerf hoera!

In de Medemblicker Courant roept de leeftijd van Keur de vraag op: Hoeveel mensen in onze stad zijn meer dan 70 jaren oud? Men kwam tot het verrassende resultaat dat er in Medemblik met een bevolking van nog geen 2500 zielen 120 zeventigplussers zijn (buiten de bewoners in het krankzinnigen-gesticht). Verrassend is dat er toen reeds 29 stadgenoten boven de 80 jaar oud zijn. "De 12 oudsten tellen 1064 jaren" zo meldt de bron⁴. De aanleiding voor deze zoektocht was een bericht over de 12 oudsten in Schotland die samen iets ouder waren dan de onze: 1122 jaren!

In de vorige eeuw hebben veel wetenschappers zich afgevraagd waarom het proces van veroudering zo verschilt van persoon tot persoon. Anders dan in de kleuterleeftijd zijn er in de AOW-leeftijd opmerkelijke verschillen zichtbaar tussen mensen die even oud zijn. Met het toenemen der jaren zien we grote lichamelijke contrasten tussen mensen die ooit in dezelfde schoolklas zaten.

De één schuifelt achter een rollator naar de supermarkt, de ander trekt met zijn fiets door Europa. In hoeverre het gezonde leven van de oude Lucas mede veroorzaakt is door zijn voortdurende lichamelijke bezigheid, is helaas niet vast te stellen.

Uit de berichtgeving van zijn laatste jaren kan men wel afleiden dat zijn fysieke gezondheid verbazing oproept. Zo meldt De Nieuwe Courant op 24 oktober 1906: 'Heden is de heer L.B. Keur 101 jaar oud geworden. Hij is buitengewoon flink, maakt nog zijn wandelingen rookt nog zijn pijp, vertoont nog geen grijs haar ... kortom hij ziet er uit als een vijftig- of zestigjarige. In de avond werd er weer een muzikale serenade voor hem gehouden.'

Een jaar later lezen we: 'De oudste inwoner alhier, de heer L.B. Keur, herdenkt heden zijn 102den geboortedag. Nog altijd is hij flink, zeer helder van geheugen en rookt nog dagelijks zijn pijp.'

Weer een jaar later meldt onze plaatselijke krant: 'Heden viert hij zijn 103den verjaardag ... hij is gezond, helder van geheugen, rookt zijn pijp. En dat op zo'n leeftijd.'

Tenslotte

Het overlijden van Lucas is in de Medemblicker (1908-12-05) aldus beschreven:

'In de nacht van 27 op 28 november overleed alhier in zijn geboorteplaats zacht en kalm, dankbaar voor het lange leven hem geschonken de heer LUCAS BOERHAAVE KEUR. Ruim een maand geleden stond hij 's avonds nog op de hoge stoep, om opgewekt te luisteren naar de serenade die hem door het Harmonie-gezelschap Crescendo gebracht werd. Ongeveer een week daarna kon men duidelijk zien dat alle vermogens minder werden. Hij zelf merkte dit ook en zeide, dat nu wel spoedig het einde daar zou zijn, wijl nu het leven weinig waarde meer voor hem had...

Burgers van Medemblik.

Koopt niet buiten uwe plaats, want hierdoor verzwakt gij financieel de neringdoenden en verhoogt gij uw belastingpenningen.

Bestuur Middenstandsbond.

Zijn geliefkoosd pijpje is hem tot zijn laatste dag trouw gebleven. Wordt er wel eens vaak van mensen die zeer oud worden gezegd dat ze knorrig, ontevreden en onaangenaam voor anderen worden, de heer Keur waren deze eigenschappen totaal vreemd...Keur was een zeldzaam opgewekt mens, steeds blijmoedig en tevreden...

Meer dan 50 jaren heeft hij de betrekking van Kerkvoogd bekleed waarvan de meeste als voorzitter. Met Keur is een man heengegaan die in alle eenvoud zijn weg ging, doch ons een schone erfenis heeft geschonken n.l. het recept om gelukkig te leven. In huis werden voor en na de teraardebestelling woorden van dankbaarheid en troost gesproken door de predikanten Tjebbes en de Holl. Op het kerkhof waren vele ingezetenen aanwezig, om in doodse stilte een laatste hulde te brengen aan de goede, door allen geliefden oude heer Keur. Hij ruste in vrede!

Ad Dudink
Medemblik, juli 2017

- 1 Het aantal 100-jarigen zal in 2040 verviervoudigen aldus het huidige toekomstscenario!
- 2 Tekst met foto in tijdschrift: De Prins.
- 3 Lucas was bekende bakker aan de Oosterhaven (nr.37) van 1829 tot 1877. Hij stopt op zijn 72ste.
- 4 De aanleiding voor deze zoektocht was een bericht over de 12 oudsten in Schotland die samen iets ouder waren dan de onze: 1122 jaren!

NIEUW. - Oogst 1905 - NIEUW.

Weder voor 't eerst ontvangen:
een partij **nieuwe**

JAMS (merk „DE BETUWE“ Tiel),

in groote en kleine potten, in alle soorten, vanaf 22½ cent per pot.

Potten van bijna 8 ons zwaar,
37½ per pot.

*Uitgewogen Aardbeziën-, Frambozen-
en Bessen-Jams,*

40 ct. per pond, 8 ct. per ons.

Aanbevelend,

D. BIJLEVELD,

Westerhaven, Medemblik.